

Pojištění pohledávek z vkladů

Přiměřenost aplikace ustanovení § 41d až § 41g zákona o bankách neznamená oprávnění soudu rozhodovat, zda bude nebo nebude, například s ohledem na účel zákona, příslušná ustanovení zákona o bankách aplikovat, nýbrž – vzhledem k povinnosti postupovat zákonem stanoveným způsobem (viz čl. 2 odst. 2 a čl. 36 Listiny základních práv a svobod) – může soud v rámci aplikace příslušných ustanovení přihlížet k účelu zákona.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 4210/2010, ze dne 31.5.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně V. H., zastoupené Mgr. T. F., advokátem, se sídlem v P., proti žalovanému Fondu pojištění vkladů, se sídlem v P., zastoupenému JUDr. R.T., advokátem, se sídlem v B., o zaplacení částky 838.139,- Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 25 C 117/2008, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. dubna 2010, č. j. 58 Co 87/2010-84, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 21. září 2009, č. j. 25 C 117/2008-42, uložil žalovanému zaplatit žalobkyni z titulu dodatečných náhrad za pohledávky z vkladů částku 602.031,61 Kč a částku 38.911,20 Kč, včetně ve výroku rozhodnutí specifikovaného úroku z prodlení (výrok I.), co do částky 187.468,39 Kč se zákonným úrokem z prodlení za dobu od 3. prosince 2005 do zaplacení, částky 9.727,80 Kč se zákonným úrokem z prodlení za dobu od 15. července 2006 do zaplacení a „zákonného úroku z prodlení z částek 38.911,20 Kč a 602.031,61 za jeden den“ žalobu zamítl (výrok II.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok III.).

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 14. dubna 2010, č. j. 58 Co 87/2010-84, k odvolání obou účastníků rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odvolací soud – odkazuje na ustanovení čl. II. 5. zákona č. [16/1998](#) Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. [21/1992](#) Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) a na ustanovení § 41e zákona č. [21/1992](#) Sb., o bankách, ve znění účinném k 6. únoru 1998 (dále jen „zákon o bankách“) – se zcela ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně i s jeho právním posouzením věci.

Soudy obou stupňů vyšly z toho, že:

- 1) Dne 11. prosince 1995 byla zahájena výplata náhrad z Fondu pojištění vkladů (dále jen „fond“) vkladatelům České banky, a. s. Praha – v likvidaci (dále jen „banka“), výplata dodatečných náhrad vkladatelům banky z fondu byla zahájena 8. června 1998.
- 2) Žalobkyně a J. H. (právní předchůdce žalobkyně) byli k 15. prosinci 1995 vkladateli banky, přičemž k tomuto datu (a po snížení o vyplacené řádné náhrady ve výši 100.000,- Kč u každého vkladatele) činil souhrn všech pojištěných vkladů žalobkyně u banky (včetně úroků) 752.539,52 Kč a souhrn pojištěných vkladů J. H. u banky 48.639,60 Kč; žádný z nich neměl ke dni zahájení plateb řádných náhrad z fondu žádné splatné závazky vůči bance a takové závazky neměli ani později.
- 3) Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 10. června 2005, č. j. 40 Cm 87/2002-34, který nabyl

právní moci dne 2. srpna 2005, určil pravost pohledávek žalobkyně za bankou z titulu vkladů v celkové výši 789.500,- Kč.

4) Rozsudkem ze dne 17. května 2004, č. j. 3 Cm 318/2002-25, Městský soud v Praze určil pravost pohledávek J. H. za bankou z titulu vkladů v úhrnné výši 48.639,60 Kč; rozsudek nabyl právní moci dne 25. června 2004.

5) Dopisy datovanými 30. listopadu 2005 a 13. července 2006, doručenými žalovanému 2. prosince 2005 a 14. července 2006 žalobkyně vyzvala žalovaného k zaplacení částek 789.500,- Kč a 48.636,- Kč z titulu dodatečných náhrad podle ustanovení čl. II. 5. zákona.

Na takto ustaveném základě odvolací soud přitakal soudu prvního stupně v závěru, podle něhož zákon neurčuje pravidlo pro určení výše dodatečných náhrad, nýbrž pouze stanoví maximální výši dodatečných náhrad, kterou lze poskytnout jedinému vkladateli. Pro výpočet výše dodatečné náhrady, kterou mohla od 2. srpna 2005 požadovat žalobkyně a ode dne 25. června 2004 J. H., bylo nutno postupovat podle ustanovení § 41e zákona o bankách a výši dodatečné náhrady stanovit jako 80 % rozdílu mezi souhrnem všech pojištěných vkladů jednoho vkladatele (včetně naběhlých úroků) a splatných závazků tohoto vkladatele vůči bance, s tím, že výše dodatečné náhrady byla omezena částkou 4.000.000,- Kč jednomu vkladateli a byla snížena o již vyplacenou náhradu; přitom 80 % z částky 752.539,52 Kč činí 602.031,61 Kč a 80 % z částky 48.639,- Kč činí 38.911,20 Kč.

Současně zdůraznil, že z odůvodnění rozsudku č. j. 40 Cm 87/2002-34, vyplývá, že soud „nevzal v úvahu smluvené úroky přirostlé ke vkladům a nezohlednil, že část pohledávky žalobkyně za bankou ve výši 100.000,- Kč nutně přešla podle § 41h odst. 1 a 2 zákona o bankách na fond“. Pohledávka žalobkyně za bankou z titulu vkladů (po odpočtu již vyplacené řádné náhrady za pojištěné vklady ve výši 100.000,- Kč) tak činila 752.539,52 Kč.

Proti rozsudku odvolacího soudu, v rozsahu jeho výroku, jímž byl jako věcně správný potvrzen rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku ve věci samé, podala žalobkyně dovolání, které má za přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), spatřujíc jeho zásadní právní význam v řešení otázky (ne)možnosti krátit dodatečnou náhradu vyplácenou fondem podle ustanovení čl. II. 5. zákona způsobem určeným v ustanovení § 41e odst. 2 zákona o bankách.

Jelikož ustanovení čl. II. 5. zákona je ve vztahu k ustanovení § 41e odst. 2 zákona o bankách ustanovením speciálním a jediným omezením pro výplatu dodatečných náhrad je pouze horní hranice náhrady, jež nesmí překročit částku 4.000.000,- Kč a „snížení náhrady o již vyplacenou řádnou náhradu“ - pokračuje dovolatelka - je postup zvolený soudy nižších stupňů při výpočtu výše dodatečné náhrady (krácení o 20 %) nesprávný.

Dále je dovolatelka přesvědčena o tom, že jí vůči žalovanému „svědčí“ pohledávky v rozsahu, v jakém jí (resp. jejímu předchůdci J. H.) byly přiznány „pravomocnými určovacími rozsudky Městského soudu v Praze“, tj. v částkách 789.500,- Kč a 48.639,- Kč. Bylo na žalovaném, aby výši pohledávek určených těmito rozsudky vyvrátil, což se mu nepodařilo.

Proto požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu dovoláním dotčeném zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Dovolání žalobkyně Nejvyšší soud shledává přípustným podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., když napadenému rozhodnutí přisuzuje zásadní právní význam ve výkladu ustanovení čl. II. 5. zákona ve spojení s ustanovením § 41e odst. 2 zákona o bankách. Závěr, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam, přitom Nejvyšší soud přijal s vědomím faktu, že Ústavní soud nálezem pléna ze dne 21. února 2012, sp. zn. Pl. ÚS 29/11, zrušil ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. až uplynutím 31. prosince 2012 a s přihlédnutím k tomu, že v době podání

dovolání měla dovolatelka právo legitimně očekávat, že splnění podmínek formulovaných v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 o. s. ř. povede k věcnému přezkumu jí podaného dovolání.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají; Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelkou, tj. správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení čl. II. 5. zákona fond vyplatí fyzickým a právnickým osobám, které byly k 15. prosinci 1995 vkladateli banky, dodatečnou náhradu za veškeré pohledávky z jejich vkladů včetně depozitních certifikátů, vkladových listů nebo jiných obdobných dluhopisů, vedených u této banky k 15. prosinci 1995, které uzná správce konkursní podstaty, a to až do výše čtyř miliónů Kč každému vkladateli. Při výplatě dodatečných náhrad se postupuje přiměřeně podle § 41d až 41g zákona č. [21/1992 Sb.](#), o bankách, ve znění pozdějších předpisů, s tím, že vyplácenou dodatečnou náhradu fond sníží o již vyplácenou náhradu. Dodatečná náhrada se vyplatí rovněž dědicům fyzickým osob a právním nástupcům právnických osob. Ke dni zahájení výplaty dodatečných náhrad se snižuje pohledávka vkladatele za bankou o částku rovnající se jeho právu na dodatečnou náhradu z fondu. Fond se dnem zahájení výplaty dodatečných náhrad stává věřitelem banky ve výši práv vkladatelů banky na plnění z fondu. Výplata dodatečných náhrad podle tohoto ustanovení musí být zahájena do čtyř měsíců od účinnosti tohoto zákona.

Podle ustanovení § 41e zákona o bankách (ve znění účinném do 5. února 1998) pro výpočet náhrady se sečtou všechny pojištěné vklady klienta u banky včetně jeho podílů na účtech vedených pro dva a více spoluvlastníků. Podíl spoluvlastníka účtu je roven zlomku, v jehož čitateli je celková částka na účtu a ve jmenovateli počet spoluvlastníků. Od výsledné částky se odečtou vkladatelovy splatné závazky v českých korunách vůči bance. Součástí pojištěného vkladu jsou i úroky vypočtené ke dni zahájení plateb (odstavec 1). Náhrada vkladateli se poskytuje ve výši 80 % částky vypočtené podle odstavce 1, nejvýše však 100.000,- Kč pro jednoho vkladatele u jedné banky (odstavec 2).

Ke dni účinnosti zákona, tj. k 6. únoru 1998 bylo ustanovení § 41e odst. 2 zákona o bankách změněno tak, že maximální částka náhrady jednomu vkladateli byla zvýšena ze 100.000,- Kč na 300.000,- Kč.

Z výše citovaných ustanovení je nepochybné, že obecný postup při výpočtu náhrady za pojištěné vklady u bank je obsažen v ustanovení § 41e zákona o bankách, přičemž podle tohoto ustanovení byla určena i náhrada vkladatelům banky (žalobkyni a J. H.), a to v částkách 100.000,- Kč (počítáno z vkladů, jejichž výše k datu zahájení výplaty náhrad, tj. k 11. prosinci 1995 činila 852.539,52 Kč a 148.639,60 Kč - viz tvrzení žalobkyně obsažené v podání ze dne 30. června 2009 na č. l. 33-35). Ustanovení čl. II. 5. zákona následně s účinností od 6. února 1998 založilo vkladatelům právo na dodatečnou náhradu za pojištěné pohledávky z vkladů, za předpokladu, že byli vkladateli k 15. prosinci 1995 a že zmíněné pohledávky uzná správce konkursní podstaty banky, to vše při stanovení maximální výše dodatečné náhrady v částce 4.000.000,- Kč jednomu vkladateli, s tím, že při výplatě dodatečných náhrad se postupuje přiměřeně podle § 41d až § 41g zákona o bankách.

Přiměřenost aplikace ustanovení § 41d až § 41g zákona o bankách pak neznamená oprávnění soudu rozhodovat, zda bude nebo nebude, například s ohledem na účel zákona, příslušná ustanovení zákona o bankách aplikovat, nýbrž - vzhledem k povinnosti postupovat zákonem stanoveným způsobem (viz čl. 2 odst. 2 a čl. 36 Listiny základních práv a svobod) - může soud v rámci aplikace příslušných ustanovení přihlížet k účelu zákona (k tomu srov. mutatis mutandis náleží Ústavního

soudu ze dne 5. listopadu 2002, sp. zn. II. ÚS 179/2001).

Přitom ze samotného ustanovení čl. II. 5. zákona nemožnost aplikace ustanovení § 41e odst. 2 zákona o bankách (jde-li o způsob určení náhrady v rozsahu 80 % z pojištěných vkladů) dovodit nelze, když ani určení limitu dodatečné náhrady jednomu vkladateli částkou 4,000.000,- Kč, ani stanovení předpokladu uznání pohledávky správcem konkursní podstaty užití zmíněného ustanovení nebrání.

Naproti tomu názor zastávaný dovolatelkou, podle něhož se pro výplatu dodatečných náhrad nepoužije způsob výpočtu určený v ustanovení § 41e odst. 2 zákona o bankách (rozuměj „krácení o 20 %“), by ve svém důsledku zakládal nerovnost vkladatelů banky.

Opodstatněnou Nejvyšší soud neshledává ani výhradu dovolatelky, podle níž měly soudy nižších stupňů při určení výše dodatečné náhrady za pojištěné vklady vycházet z výše těchto vkladů, jak byly určeny pravomocnými rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 10. června 2005, č. j. 40 Cm 87/2002-34 a ze dne 17. května 2004, č. j. 3 Cm 318/2002-25.

Je tomu tak již proto, že těmito rozhodnutími soud rozhodl ve smyslu ustanovení § 23 zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, o určení pravosti a výše pohledávek žalobkyně a J. H. pro účely konkursního řízení vedeného na majetek banky (konkurs na majetek banky byl prohlášen usnesením Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 28. června 1996, sp. zn. 91 K 290/95). Pro účely výpočtu náhrady za pohledávky z vkladů je však rozhodná výše pohledávky, včetně úroků vypočtených ke dni zahájení plateb náhrad fondem (§ 41d odst. 2 a § 41e odst. 1 zákona o bankách), která – jak ostatně potvrdila samotná žalobkyně – činila 852.539,52 Kč a 148.639,60 Kč, přičemž 80 % z těchto částek činí 682.031,61 Kč a 118.911,68 Kč. Po snížení dodatečné náhrady o již vyplacené náhrady (čl. II. 5. zákona) tak pohledávky žalobkyně vůči fondu činí celkem 600.643,29 Kč (582.031,61 Kč a 18.911,68 Kč), tj. méně než již bylo žalobkyni přiznáno pravomocnými výroky rozsudků soudů nižších stupňů v této věci. Skutečnost, že „správce konkursní podstaty banky uznal“ (soud v řízeních vedených pod sp. zn. 40 Cm 87/2002 a 3 Cm 318/2002 určil) pohledávky z vkladů v částkách vyšších (vzhledem k úrokům za období po dni zahájení plateb fondem – k tomu opět srov. shora zmíněné podání žalobkyně, podle něhož po vyplacení řádných náhrad byly na jednotlivých účtech žalobkyně a J. H. zůstatky v celkové výši 789.500,- Kč a 48.639,- Kč), nemůže na zákonem o bankách určeném způsobu výpočtu dodatečných náhrad ničeho změnit.

Jelikož se dovolatelce prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů správnost rozhodnutí odvolacího soudu zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2 část věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)